
11. Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada lubatud tooted ja ained

11.1 Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada lubatud taimekaitsevahendites sisalduvad toimeained – I LISA

1. Põhiained
2. Madala riskiastmega toimeained
3. Mikroorganismid
4. Toimeained, mis ei kuulu ühtegi eespool nimetatud kategooriasse

11.2 Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada lubatud väetised, mullaomaduste parandajad ja toitained – II lisa

11.3 Söödana või sööda tootmisel kasutada lubatud tooted ja ained – III LISA

11.4 Lubatud puhastus- ja desinfitseerimisvahendid – IV LISA

Mahepõllumajanduslikus taime- ja loomakasvatuses võib kasutada teatud tooteid ja aineid, mille nimekirjad on kehtestatud mahepõllumajanduse õigusaktidega¹ ning mida võib kasutada järgmistel eesmärkidel:

- a) taimekaitsevahendites kasutatavate toimeainetena;
- b) väetiste, mullaomaduste parandajate ja toitainetena;
- c) taimset, vetika-, loomset või pärmi päritolu mittemahepõllumajandusliku söödamaterjalina või mikroobset või mineraalset päritolu söödamaterjalina;
- d) söödalisanditena ja abiainetena;
- e) loomapidamishoonete ja -rajatiste puhastamiseks ja desinfitseerimiseks kasutatavate vahenditena (*lubatud nimekiri on kehtestatud osaliselt, uue nimekirja planeeritav rakendumisaeg 1.01.2027*);
- f) taimekasvatuseks kasutatavate hoonete ja rajatiste, sealhulgas põllumajandusettevõtte laoruumide puhastamiseks ja desinfitseerimiseks kasutatavate vahenditena (*lubatud nimekirja pole veel kehtestatud, planeeritav rakendumisaeg 1.01.2027*).

11.1 Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada lubatud taimekaitsevahendites sisalduvad toimeained – I LISA

Mahetootmises kasutatavad taimekaitsevahendid võivad sisaldada määruse (EL) 2021/1165 I lisas loetletud toimeaineid, tingimusel, et kõnealuseid taimekaitsevahendeid on lubatud kasutada vastavalt üldistele taimekaitsevahendite kasutamise määrustele^{2,3} ja Eestis antud kasutuslubades täpsustatud tingimustega.

Mahetootmise suhtes kohaldatavad rangemad kasutustingimused on täpsustatud iga allpool esitatud tabeli viimases veerus.

Mahetootmises lubatakse kasutada taimekaitseaineid, sünergiste ja muid koostisaineid taimekaitsevahendite koostisosana ning taimekaitsevahenditega segatavaid abiaineid, eeldusel et neid on lubatud kasutada üldise taimekaitsevahendite kasutamise määruse⁴ kohaselt.

Taimekaitsevahendite toimeained on jaotatud alamkategoriatesse: 1. Põhiained; 2. Madala riskiastmega toimeained; 3. Mikroorganismid; 4. Toimeained, mis ei kuulu ühtegi eespool nimetatud kategooriasse.

Neid aineid võib kasutada üksnes taimekahjustajate tõrjeks ja üksnes juhul, kui taimi ei ole võimalik taimekahjustajate eest kaitsta ptk 7.5.1 loetletud meetmetega, eelkõige bioloogilise tõrje agentide, nt kasulike putukate, lestade ja ümarusside kasutamisega.

1 (EL) 2018/848; (EL) 2021/1165

2 (EÜ) nr 1107/2009

3 (EL) nr 540/2011

4 (EÜ) nr 1107/2009

1. Põhiained

Mahetootmises võib taimekaitseks kasutada allolevas tabelis toodud põhiaineid. Taimset või loomset päritolu ja toidul põhinevad põhiained on tähistatud tärniga.

Põhiaineid ei tohi kasutada herbitsiididena.

Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
<i>Equisetum arvense</i> L.*	
Kitosaan*	saadud <i>Aspergillus</i> 'est või mahevesiviljeluse või määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 2 kohaselt määratletud säästva kalapüügi teel
Kitosaan-vesinikkloriid*	saadud <i>Aspergillus</i> 'est või mahevesiviljeluse või määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 2 kohaselt määratletud säästva kalapüügi teel
Sahharoos*	
Kaltsiumhüdroksiid	
Äädikas*	
Letsitiinid*	
<i>Salix</i> spp. Cortex*	
Fruktoos*	
Naat륨vesinikkarbonaat	
Vadak*	
Diammooniumfosfaat	ainult püünistes
Päevalilleõli*	
<i>Urtica</i> spp. (<i>Urtica dioica</i> ekstrakt) (<i>Urtica urens</i> 'i ekstrakt)*	
Vesinikperoksiid	
Naat륨kloriid	
Õlu*	
Sinepiseemnepulber*	
Trimagneesiumdihüdroksiiddekaoksotetrasilikaat, trimagneesiumtetraaräniundekaoksiidhüdraat Ränimineraal (Talk E553b)	toidus kasutatav vastavalt komisjoni määrusele (EL) nr 231/2012
Sibulaõli*	
L-tsüsteiin (E 920)	
Lehmapiim*	
<i>Allium cepa</i> * L. sibula ekstrakt	
Muud taimset või loomset päritolu ja toidul põhinevad põhiained*	

2. Madala riskiastmega toimeained

Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
Naatriumvesinikkarbonaat	
Muud taimset või loomset päritolu madala riskiastmega toimeained*	Herbitsiidne kasutamine ei ole lubatud
COS-OGA	
Tserevisaan ja muud mikroorganismide rakufragmentide põhised tooted	ei ole saadud GMOdest
Raud(III)fosfaat (raud(III)ortofosfaat)	
Laminariin	vetikad peavad olema saadud mahevesiviljelusest või kogutud määruse (EL) 2018/848 II lisa III osa punkti 2.4 kohase säästva väljapüügi teel
ABE-IT 56 (<i>Saccharomyces cerevisiae</i> tüve DDSF623 lüsaadi koostisosad)	ei ole saadud GMOdest ei ole toodetud GMOdest pärit söödet kasutades
Raud(III)pürofosfaat	
Magusa <i>Lupinus albus</i> 'e idandatud seemnetest saadud vesiekstrakt	

3. Mikroorganismid

Kõiki üldise taimekaitsevahendite määruse⁵ rakendusmääruse (EL) nr 540/2011 lisa A, B ja D osas loetletud mikroorganisme võib mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada tingimusel, et need ei ole saadud GMOdest ja et neid kasutatakse ainult asjaomastes läbivaatamisaruannetes³ esitatud kasutusviiside, tingimuste ja piirangute kohaselt.

Mikroorganismid, sealhulgas viirused, on bioloogilise tõrje agendid, mida käsitatakse toimeainetena.

4. Toimeained, mis ei kuulu ühtegi eespool nimetatud kategooriasse

Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
Spinosaad	
Süsinikdioksiid	
Etüleén	ainult banaanide ja kartulite puhul; võib kasutada ka tsitrusviljade puhul puuviljakärbse tekitatud kahjustuste ennetamise strateegia osana
Rasvhapped	lubatud kõik kasutusviisid, välja arvatud herbitsiidina
Küüslaugu (<i>Allium sativum</i>) ekstrakt	
Hüdrolüüsitud valgud, v.a želatiin	
Kaaliumvesinikkarbonaat	
Lõhna abil toimivad taimse või loomse päritoluga repellendid/lambarasv	
Feromoonid ja muud infokemikaalid	ainult püünistes ja jaoturites
Alumiiniumsilikaat (kaoliin)	
Kiiselguur (diatomiit)	
Kvartsiiv	
Asadiraktiin (india neemipuu ekstrakt)	ekstraheeritud neemipuu (<i>Azadirachta indica</i>) seemnetest
Tsitronellaõli	lubatud kõik kasutusviisid, välja arvatud herbitsiidina
Nelgiõli	lubatud kõik kasutusviisid, välja arvatud herbitsiidina
Rapsiseemneõli	lubatud kõik kasutusviisid, välja arvatud herbitsiidina

Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
Rohemündiõli	lubatud kõik kasutusviisid, välja arvatud herbitsiidina
Apelsiniõli	lubatud kõik kasutusviisid, välja arvatud herbitsiidina
Teepuuõli	lubatud kõik kasutusviisid, välja arvatud herbitsiidina
Taimedest ekstraheeritud püretiinid	
Väävel	
Parafiinõlid	
Lubiväävel (kaltsiumpolüsulfiid)	
Maltodekstriin	
Eugenool	
Geraniool	
Tümool	
Vaskhüdroksoid	seitsme aasta jooksul võib kasutada maksimaalselt 28 kg vaske hektari kohta
Vaskoksükloriid	
Vaskoksiid	
Bordoo vedelik	
Kolmealuseline vasksulfaat	
Deltametriin	ainult püünistes koos spetsiifiliste atraktantidega <i>Batrocera oleae</i> , <i>Ceratitis capitata</i> ja <i>Rhagoletis completa</i> tõrjeks
λ-tsühalotriin	ainult püünistes koos spetsiifiliste atraktantidega <i>Batrocera oleae</i> ja <i>Ceratitis capitata</i> tõrjeks

11.2 Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada lubatud väetised, mullaomaduste parandajad ja toitained – II lisa

Määruse (EL) 2021/1165 II lisas loetletud väetisi, mullaomaduste parandajaid ja toitaineid võib mahe- tootmises kasutada, tingimusel et nad vastavad:

- ♦ EL ja Eesti väetisetooteid käsitlevatele õigusnormidele⁶ ning
- ♦ loomseid kõrvalsaadusi käsitlevatele EL õigusnormidele⁷.

Mikroorganisme sisaldavaid preparaate võib kasutada mulla üldseisundi parandamiseks või toitainete kättesaadavuse parandamiseks mullas või kultuurides.

Neid võib kasutada üksnes kooskõlas ELi ja Eesti õigusaktide kohaste spetsifikatsioonide ja kasutuspiirangutega. Mahetootmise suhtes kohaldatavad rangemad kasutustingimused on täpsustatud tabelite parempoolsetes veergudes.

Nimetus Liittooted või ainult järgmisi aineid sisaldavad tooted	Kirjeldus, konkreetsed tingimused ja piirangud
Laudasõnnik	loomaväljaheidete ja taimse materjali (allapanu ja sööt) segust koosnev toode tööstuslikust tootmisest* pärit toote kasutamine on keelatud
Kuivatatud laudasõnnik ja kuivatatud linnusõnnik	tööstuslikust tootmisest* pärit toote kasutamine on keelatud
Kompostitud loomaväljaheiteid, k.a linnusõnnik ja laudasõnniku kompost	tööstuslikust tootmisest* pärit toote kasutamine on keelatud
Virts	kasutada pärast kontrollitud kääritamist ja/või asjakohast lahjendamist tööstuslikust tootmisest* pärit toote kasutamine on keelatud
Kompostitud või kääritatud biojäätmed (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ)	toode, mis on saadud biojäätmete liigiti kogumisest nende tekkekohas ja mida on biogaasi tootmiseks kompostitud või anaeroobselt kääritatud ainult taimsed ja loomsed biojäätmed ainult juhul, kui need on toodetud liikmesriigi poolt aktsepteeritavas suletud ja järelevalve all olevas kogumissüsteemis suurimad sisaldused milligrammides kuivaine kilogrammi kohta: kaadmium: 0,7; vask: 70; nikkel: 25; plii: 45; tsink: 200; elavhõbe: 0,4; kroom (üldsisaldus): 70; kroom (VI): ei ole tuvastatav
Turvas	kasutada üksnes aianduses (köögiviljanduses, lillekasvatases, puuviljeluses, puukoolis)
Seenekasvatuse jätmed	substraadi algne koostis peab piirduma käesolevas lisas loetletud toodetega
Usside väljaheide (vermikompost) ning putukate väljaheite ja substraadi segu	vastavalt määrusele (EÜ) nr 1069/2009, kui see on asjakohane
Guaano	
Taimsete ainete kompostitud või kääritatud segu	toode, mis on saadud taimsete ainete segust, mida on biogaasi tootmiseks kompostitud või anaeroobselt kääritatud

6 Eelkõige määrused (EÜ) nr 2003/2003 ja (EL) 2019/1009

7 Eriti määrused (EÜ) nr 1069/2009 ja (EL) nr 142/2011, eelkõige V ja XI lisad

Nimetus Liittooted või ainult järgmisi aineid sisaldavad tooted	Kirjeldus, konkreetsed tingimused ja piirangud
Biogaasi kääritamissaadused, mis sisaldavad koos käesolevas lisas loetletud taimse või loomse materjaliga käärinud loomseid kõrvalsaadusi	3. kategooria loomsed kõrvalsaadused (sh metsloomade loomsed kõrvalsaadused) ja 2. kategooria seedetrakti sisu (kategooriad on määratletud määruses (EÜ) nr 1069/2009) tööstuslikust tootmisest* pärit toote kasutamine on keelatud protsessid peavad vastama komisjoni määrusele (EL) nr 142/2011 mitte kasutada taime söödavatel osadel
Järgmised loomsed saadused või kõrvalsaadused: ▪ verejahu ▪ kabja- ja sõrajahu ▪ sarvejahu ▪ kondijahu või želatiinisalduseta kondijahu ▪ kalajahu ▪ lihajahu ▪ sule- ja karvajahu, jahvatatud karusnaha- ja nahatükid ▪ vill ▪ karusnahk (1) ▪ karvad ▪ hüdrolüüsitud valgud (2) ▪ piimatooted	(1) suurim kroom (VI) sisaldus milligrammides kuivaine kilogrammi kohta: ei ole tuvastatav (2) mitte kasutada taime söödavatel osadel
Väetisena kasutatavad taimsed saadused ja kõrvalsaadused	näiteks: ölikoogijahu, kakaobade kestad, linnaseidud
Hüdrolüüsitud taimsed valgud	
Vetikad ja vetikasaadused	ainult juhul, kui need on saadud vahetult: i) füüsikalisel töötlemisel, sh dehüdraatimise, külmutamise ja jahvatamise teel ii) ekstraheerimisel vees või happe- ja/või leeliselahuses iii) kääritamisel ainult mahevesiviljelusest või kogutud määruse (EL) 2018/848 II lisa III osa punkti 2.4 kohase säästva väljapüügi teel
Saepuru ja puidulaastud	pärast langetamist keemiliselt töötlemata puit
Puukoorekompost	pärast langetamist keemiliselt töötlemata puit
Puutuhk	pärast langetamist keemiliselt töötlemata puidust
Jahvatatud looduslik fosfaat	toode, mis saadakse pehme fosfaattoorme jahvatamisel ja mis peamiselt sisaldab trikaltsiumfosfaati ja kaltsiumkarbonaati toitainete miinimumsisaldus (massiprotsentides): ▪ 25% P_2O_5 ▪ fosfor väljendatakse mineraalhappes lahustuva P_2O_5-na, vähemalt 55% teatatud sisalduvast P_2O_5 kogusest peab olema lahustuv 2% sipelghappes osakeste suurus: ▪ vähemalt 90 massiprotsenti läbib 0,063 mm avadega sõela ▪ vähemalt 99 massiprotsenti läbib 0,125 mm avadega sõela kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme

Nimetus Liittooted või ainult järgmisi aineid sisaldavad tooted	Kirjeldus, konkreetsed tingimused ja piirangud
Alumiiniumkaltsiumfosfaat	amorfne toode, mis saadakse kuumutamisel ja jahvatamisel ning sisaldab peamiselt alumiinium- ja kaltsiumfosfaate toitainete miinimumsisaldus (massiprotsentides): 30% P_2O_5 - fosfor väljendatakse mineraalhappes lahustuva P_2O_5-na, vähemalt 75% teatatud sisalduvast P_2O_5 kogusest peab olema lahustuv aluselises ammooniumsitraadi lahuses osakeste suurus: - vähemalt 90 massiprotsenti läbib 0,160 mm avadega sõela - vähemalt 98 massiprotsenti läbib 0,630 mm avadega sõela kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme kasutada üksnes aluselise (pH > 7,5) mulla korral
Aluseline räbu (toomasfosfaat ehk toomasräbu)	toode, mis saadakse fosforirikka rauamaagi rauaks töötlemisel ja sisaldab peamiselt kaltsiumränifosfaati toitainete miinimumsisaldus (massiprotsentides): 12% P_2O_5 - fosfor väljendatakse mineraalhappes lahustuva fosforpentaoksiidina, vähemalt 75% teatatud sisalduvast fosforpentaoksiidi kogusest peab olema lahustuv 2% sidrunhappes või 10% P_2O_5 - fosfor väljendatakse 2% sidrunhappes lahustuva fosforpentaoksiidina osakeste suurus: - vähemalt 75% läbib 0,160 mm avadega sõela - vähemalt 96% läbib 0,630 mm avadega sõela kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme
Töötlemata kaaliumsool	töötlemata kaaliumsooladest saadud toode toitainete miinimumsisaldus (massiprotsentides): 9% K_2O - kaalium väljendatakse vees lahustuva K_2O-na 2% MgO - magneesium vees lahustuvate sooladena, väljendatud magneesiumoksiidina kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme
Kaaliumsulfaat, mis võib sisaldada magneesiumsoola	toode, mis on saadud töötlemata kaaliumsoolast füüsilise ekstraheerimise teel, võib sisaldada ka magneesiumsooli
Destilleerimisjääk ja destilleerimisekstrakt	välja arvatud ammooniumi sisaldav destilleerimisjääk
Kaltsiumkarbonaat, näiteks kriit, mergel, jahvatatud lubjakivi, lubivetikatest lubiväetis (maerl), fosfaatkriit	ainult looduslik
Limuste jäägid	ainult mahevesiviljelusest või saadud määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 2 kohase säästva kalapüügi teel
Munakoored	tööstuslikust tootmisest* pärit toote kasutamine on keelatud
Magneesium- ja kaltsiumkarbonaat	ainult looduslik nt magneesiumkriit, jahvatatud magneesium, lubjakivi
Magneesiumsulfaat (kiseriit)	ainult looduslik
Kaltsiumkloriidi lahus	kasutada ainult õunapuude lehtedel kaltsiumipuuduse ennetamiseks

Nimetus Liittooted või ainult järgmisi aineid sisaldavad tooted	Kirjeldus, konkreetsed tingimused ja piirangud
Kaltsiumsulfaat (kips)	looduslik toode, mis sisaldab mitmesuguse hüdratatsioonistmega kaltsiumsulfaati toitainete miinimumsisaldus (massiprotsentides): 25% CaO 35% SO₃ kaltsium ja väävel väljendatakse CaO + SO ₃ üldsisaldusena osakeste suurus: - vähemalt 80% läbib 2 mm avadega sõela - vähemalt 99% läbib 10 mm avadega sõela kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme
Suhkrutootmisel tekkiv tööstuslik lubi	suhkruproduktist ja suhkruroost suhkru tootmise kõrvalsaadus
Vaakummeetodil soola tootmisel tekkiv tööstuslik lubi	mägedes asuvate soolajärvede veest vaakummeetodil soola tootmise kõrvalsaadus
Elementne väävel	kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme
Anorgaanilised mikrovetised	kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme
Naatriumkloriid	
Kivijahu, savid ja savimineraalid	
Leonardiit (suure humiinhappesisaldusega orgaaniline sete)	ainult juhul, kui see on saadud kaevandamise kõrvalsaadusena
Humiin- ja fulvohapped	ainult juhul, kui need on saadud anorgaanilistest sooladest/ lahustest, välja arvatud ammooniumsoolad, või joogivee puhastamise teel
Ksüliit	ainult juhul, kui see on saadud kaevandamise kõrvalsaadusena (nt pruunsöe kaevandamise kõrvalsaadus)
Kitiin (koorikloomade kestadest saadud polüsahhariid)	saadud mahevesiviljelusest või määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 2 kohase säästva kalapüügi teel
Rohkelt orgaanilisi aineid sisaldav mageveekogude sete, mis on tekkinud hapnikuvabades tingimustes (nt sapropeel)	ainult mageveekogude majandamise kõrvalsaadusena või endistest mageveekogudest saadud orgaanilised setted vajaduse korral peaks setete kogumine toimuma veekeskkonda kõige vähem kahjustaval viisil ainult pestitsiididega, püsivate orgaaniliste saasteainetega ja bensiniiladsete ainetega saastamata allikatest pärit setted kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme
Biosüsi – pürolüüsisaadus, mida toodetakse väga erinevatest taimsetest materjalidest ja mida kasutatakse mullaomaduste parandajana	ainult taimsest materjalist, mida pärast kogumist on töödeldud ainult I lisas loetletud toodetega kohaldatakse määruses (EL) 2019/1009 sätestatud saasteainete asjakohaseid piirnorme
Kogutud struviit ja sadestunud fosfaatsoolad	tooted peavad vastama määruses (EL) 2019/1009 sätestatud nõuetele lähtematerjaliks olev loomasõnnik ei ole pärit põllumajanduslikust suurtootmisest
Naatriumnitrat	ainult vetikate tootmiseks maal suletud süsteemides
Kaaliumkloriid	ainult looduslik
Seleensoolad	ainult juhul, kui loomakasvatuseks ja/või karjatamiseks või söödakultuuride tootmiseks kasutatav muld on toitainevaene

* Tööstusliku tootmisena käsitleb PTA lähtuvalt Codex Alimentariusest tootmist, mis suuresti sõltub mahepõllunduses keelatud veterinaar- ja söödasisenditest. Sellised ettevõtted on näiteks suuremahulise tootmisega lüpsilaudad, linnu- ja seakasvatuse ettevõtted, kus kasutatakse GMO sööta ning rutiinselt antibiootikume ja hormoonpreparaate. Sellistest ettevõtetest pärit tavaliselt ei tohi kasutada.

PTA vaatab iga tavaliselt kasutamise juhtumit eraldi. PTAle tuleb esitada tavatootmisettevõtte kinnituskiri, et seal ei kasutata loomade söötmisel GMO-d sisaldavat sööta ega rutiinselt antibiootikume ja/või hormoonpreparaate.

11.3 Söödana või sööda tootmisel kasutada lubatud tooted ja ained – III LISA

A OSA. Kasutada lubatud taimset, vetika-, loomset või pärmi päritolu mittemahepõllumajanduslik söödamaterjal või mikroobset või mineraalset päritolu söödamaterjal

1) MINERAALSED SÖÖDAMATERJALID

Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
Kaltsiumkarbonaat	
Mereloomade lubjarikkad kojad	
Lupja sisaldavad merevetikad (<i>maerl</i>)	
Lithothamnium	
Kaltsiumkloriid	kasutatakse üksnes komisjoni määruse (EL) 2020/354 kohase erisöödana: tetaania ja subkliinilise hüpokaltseemia ohu vähendamine piimalehmade puhul kasutatakse valikuliselt (üksnes abivajavate loomade puhul ja piiratud aja jooksul) looduslikust soolveest puhastatud kaltsiumkloriid, kui on saada
Kaltsiumglükonaat	
Magneesiumoksiid	
Magneesiumsulfaat, veevaba	
Magneesiumkloriid	
Magneesiumkarbonaat	
Dikaltsiumfosfaat	
Monokaltsiumfosfaadi ja dikaltsiumfosfaadi segu	
Monokaltsiumfosfaat	
Kaltsiummagneesiumfosfaat	
Magneesiumfosfaat	
Mononaatriumfosfaat	
Kaltsiumnaatriumfosfaat	
Monoammooniumfosfaat (ammooniumdivesinikortofosfaat)	ainult vesiviljeluse puhul
Pentanaatriumtrifosfaat (STPP)	ainult lemmikloomatoidu puhul
Dinaatriumdivesinikdifosfaat (SAPP)	ainult lemmikloomatoidu puhul
Naatriumkloriid	
Naatriumvesinikkarbonaat	
Naatriumkarbonaat	
Naatriumsulfaat	
Kaaliumkloriid	

2) MUU SÖÖDAMATERJAL

Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
Kalast või muudest veeloomadest saadud jahu, õli ja muu söödamaterjal	tingimusel, et need on saadud kalandusettevõttest, millele on väljastatud säästva kasutamise sertifikaat kava alusel, mida tunnustab pädev asutus kooskõlas määruses (EL) nr 1380/2013 sätestatud põhimõtetega tingimusel, et need on toodetud või valmistatud keemiliselt sünteesitud lahusteid kasutamata lubatud kasutada ainult mittetaimtoiduliste loomade söödana kalavalgu hüdrolüsaati on lubatud kasutada ainult mittetaimtoiduliste noorloomade puhul
Kalast, limustest või koorikloomadest saadud jahu, õli ja muu söödamaterjal	lihatoidulistele vesiviljelusloomadele kalandusettevõttest, millele on väljastatud säästva kasutamise sertifikaat kava alusel, mida tunnustab pädev asutus kooskõlas määruses (EL) nr 1380/2013 sätestatud põhimõtetega; vastavalt määruse (EL) 2018/848 II lisa III osa punkti 3.1.3.1 alapunktile c saadud määruse (EL) 2018/848 II lisa III osa punkti 3.1.3.3 alapunkti c kohastest inimtoiduks püütud kalade, koorikloomade või limuste jääkidest või määruse (EL) 2018/848 II lisa III osa punkti 3.1.3.3 alapunkti d kohastest püütud ja inimtoiduks mitte kasutatud tervetest kaladest, koorikloomadest või limustest
Kalajahu ja kalaõli	maismaavete kalade, viburhännaklaste ja mageveekrevettide ning troopika mageveekalade söödana kaubakalakasvatuse etapis kalandusettevõttest, millele on väljastatud säästva kasutamise sertifikaat kava alusel, mida tunnustab pädev asutus kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1380/2013 sätestatud põhimõtetega; vastavalt määruse (EL) 2018/848 II lisa III osa punkti 3.1.3.1 alapunktile c ainult juhul, kui tiikides ja järvedes ei ole piisavas koguses looduslikku sööta, võib viburhännaklaste ja mageveekrevettide (<i>Macrobrachium</i> spp.) söödakogus sisaldada kuni 25% ulatuses kalajahu ja 10% ulatuses kalaõli ning pangaasiuse (<i>Pangasius</i> spp.) söödakogus kuni 10% ulatuses kalajahu või -õli kooskõlas määruse (EL) 2018/848 II lisa III osa punkti 3.1.3.4 alapunkti c alapunktidega i ja ii
Vetikaõli	õli, mis saadakse mikrovetikate ekstraheerimisel kääritamise teel kääritamisprotsessis kasutatav sööde ei tohi olla GMO päritolu ja peaks olema saadud mahepõllumajanduslikust toorainest, kui on saada
Pärmseened	kui mahepõllumajanduslikust tootmisest ei ole saada
Propüleenglükool [1,2-propaandiool] [Propaan-1,2-diool]	kasutatakse üksnes komisjoni määruse (EL) 2020/354 kohase erisöödana: ketoosiohu vähendamine piimalehmade, uttede ja kitsede puhul kasutatakse üksnes valikuliselt (üksnes üksikute abivajavate loomade puhul ja piiratud aja jooksul)
Pärmitooted	kui mahepõllumajanduslikust tootmisest ei ole saada
Kolesterool	villarasvast (lanoliinist) seebistamise, eraldamise ja kristallimise teel saadud toode, koorikloomadest või muudet allikatest viburhännaklaste ja mageveekrevettide (<i>Macrobrachium</i> spp.) koguselise toitumisvajaduse rahuldamiseks kaubakalakasvatuse etapis ja varasemates eluetappides edasikasvatusrajatistes ja haudejaamades kui ei ole võimalik saada mahepõllumajanduslikust tootmisest
Maitsetaimed	kooskõlas määruse (EL) 2018/848 artikli 24 lõike 3 punkti e alapunktiga iv, eelkõige arvestades järgmist: - kui mahepõllumajanduslik sööt ei ole kättesaadav; - sööt on toodetud või valmistatud keemilisi lahusteid kasutamata; - mitte üle 1% söödaratsioonist

Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
Melass (söödasiiirup)	kooskõlas määruse (EL) 2018/848 artikli 24 lõike 3 punkti e alapunktiga iv, eelkõige arvestades järgmist: - kui mahepõllumajanduslik sööt ei ole kättesaadav; - sööt on toodetud või valmistatud keemilisi lahusteid kasutamata; - mitte üle 1% söödaratsioonist
Fütoplankton ja zooplankton	ainult mahevesiviljelusloomade vastsete kasvatamisel
Spetsiifilised valguühendid	kooskõlas määruse (EL) 2018/848 punkti 1.9.3.1 alapunktiga c ja punkti 1.9.4.2 alapunktiga c, eelkõige arvestades järgmist: - kuni 31. detsembrini 2026; - kui mahepõllumajanduslik sööt ei ole kättesaadav; - sööt on toodetud või valmistatud keemilisi lahusteid kasutamata; - kuni 35 kg kaaluvate põrsaste või noorlindude söödana; - maksimaalne lubatud osakaal 12 kuu jooksul on 5%, arvatud põllumajandusest pärit sööda kuivainena
Vürtsid	kooskõlas määruse (EL) 2018/848 artikli 24 lõike 3 punkti e alapunktiga iv, eelkõige arvestades järgmist: - kui mahepõllumajanduslik sööt ei ole kättesaadav; - sööt on toodetud või valmistatud keemilisi lahusteid kasutamata; - mitte üle 1% söödaratsioonist

B OSA. Loomasöödas kasutada lubatud söödalisandid ja abiained

Selles lisas loetletud söödalisandite kasutamine peab olema lubatud loomasöötades kasutatavate söödalisandite määruse (EÜ) nr 1831/2003 kohaselt.

Siin esitatud eritingimusi tuleb kohaldada lisaks määruse (EÜ) nr 1831/2003 kohase kasutusloa tingimustele.

1) TEHNOLOOGILISED LISANDID

a) Säilitusained

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
E 200	Sorbiinhape	
E 236	Sipelghape	
E 237	Naatriumformiaat	
E 260	Äädikhape	
E 270	Piimhape	
E 280	Propioonhape	
E 330	Sidrunhape	

b) Antioksidandid

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
1b306(i)	Taimeõldest saadud tokoferooliekstraktid	
1b306(ii)	Taimeõldest saadud tokoferoolirikkad (δ-tokoferoolirikkad) ekstraktid	

c) Emulgaatorid, stabilisaatorid, paksendajad ja želeerivad ained

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
1c322, 1c322i	Letsitiinid	ainult mahepõllumajanduslikust toorainest saadud kasutatakse üksnes vesiviljelusloomade söödana
E 412	Guarkummi	
E 407	Karrageen	ainult lemmikloomatoidu puhul
E 410	Jaanileivapuujahu	ainult lemmikloomatoidu puhul saadud ainult röstimise teel mahepõllumajanduslikust tootmisest, kui on saada
E 414	Akaatsia (kummiaraabik)	ainult lemmikloomatoidu puhul mahepõllumajanduslikust tootmisest, kui on saada
E 415	Ksantaankummi	

d) Sideained ja paakumisvastased ained

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
E 535	Naatriumferrotsüaniid	piirnorm 20 mg/kg NaCl (arvutatud ferrotsüaniidanioonina)
E 551b	Kolloidne ränidioksiid	
E 551c	Kiiseltu (puhastatud kobediatoomii)	
1m558i	Bentoniit	
E 559	Asbestivabad kaoliinsavid	
E 560	Steatiidi ja kloriidi looduslikud segud	
E 561	Vermikuliit	
E 562	Sepioliit	
E 563	Sepioliitsavi	
E 566	Natoliit-fonoliit	
1g568	Setteline klinoptiloliit	
E 599	Perliit	
Lg599	Illiiit-montmorilloniit-kaoliiniit	

e) Silokonservandid

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
1k	Ensüümid, mikroorganismid	lubatud ainult piisava käärimise tagamiseks
1k236	Sipelghape	
1k237	Naatriumformiaat	
1k280	Propioonhape	
1k281	Naatriumpropanaat	

f) Ained, mis vähendavad sööda saastumist mükotoksiinidega

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
1m558	Bentoniit	

2) ORGANOLEPTILISED LISANDID

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
ex2a	Astaksantiin	ainult mahepõllumajanduslikest allikatest, nt mahekoorikloomade kestadest saadud ainult lõhe ja forelli söödaratsioonis nende füsioloogiliste vajaduste piires kui mahepõllumajanduslikest allikatest saadud astaksantiin ei ole kättesaadav, võib kasutada looduslikest allikatest pärit astaksantiini, nt astaksantiinirikast <i>Phaffia rhodozyma</i> 't
ex2b	Lõhna- ja maitseained	ainult põllumajandussaaduste ekstraktid, sealhulgas kastani (<i>Castanea sativa</i> Mill.) ekstrakt

3) TOITAINELISED LISANDID

a) Vitamiinid, provitamiinid ja samalaadse toimega keemiliselt täpselt määratletud ained

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
ex3a	Vitamiinid ja provitamiinid	saadud põllumajandussaadustest kui ei ole võimalik saada mahepõllumajandussaadustest: - lihtmaoliste loomade ja vesiviljelusloomade puhul võib kasutada ainult põllumajandussaadustest saadud vitamiinidega identseid sünteetilisi vitamiine; - mäletsejaliste puhul tohib kasutada ainult põllumajandussaadustest saadud looduslike vitamiinidega identseid sünteetilisi A-, D- ja E-vitamiine liikmesriikide eelneva loaga, mille aluseks on hinnang mahepõllumajanduslike mäletsejaliste võimaluste kohta saada oma söödaratsioonidest vajalikus koguses kõnealuseid vitamiine
3a370	Tauriin	ainult kasside ja koerte puhul mitte sünteetilist päritolu (kui looduslik on saadaval)
3a920	Veevaba betaiin	ainult lihtmaoliste loomade ja kalade puhul mahepõllumajanduslikust tootmisest; kui ei ole saada, siis looduslik

b) Mikroelementide ühendid

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
3b107	Valguhüdrolüsaatide raud(II)kelaat	mahepõllumajanduslikust sojatootmisest, kui on saada
3b110	Rauddekstraan, 10%	kasutatakse üksnes komisjoni määruse (EL) 2020/354 kohase erisöödana: raua ebapiisava sünnijärgse kättesaadavuse kompenseerimine ainult piimapõrsaste puhul dekstraani käärimisprotsessis kasutatav sööde ei tohi olla GMO päritolu kasutamine on piiratud valikulise kasutamisenä (ainult abivajavate põrsaste puhul ja piiratud aja jooksul)
3b101	Raud(II)karbonaat (sideriit)	
3b103	Raud(II)sulfaatmonohüdraat	
3b104	Raud(II)sulfaatheptahüdraat	
3b201	Kaaliumjodiid	
3b202	Veevaba kaltsiumjodaat	
3b203	Kaetud granuleeritud veevaba kaltsiumjodaat	
3b301	Koobalt(II)atsetaattetraahüdraat	
3b302	Koobalt(II)karbonaat	
3b303	Koobalt(II)hüdrosiidkarbonaadi (2: 3) monohüdraat	
3b304	Kaetud granuleeritud koobalt(II) karbonaat	

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
3b305	Koobalt(II)sulfaatheptahüdraat	
3b402	Vask(II) dihüdrosükarbonaatmonohüdraat	
3b404	Vask(II)oksiid	
3b407	Valguhüdrolüsaatide vask(II)kelaat	mahepõllumajanduslikust sojatootmisest, kui on saada
3b405	Vask(II)sulfaatpentahüdraat	
3b409	Divaskkloriidtrihüdrosiid	
3b502	Mangaan(II)oksiid	
3b505	Valguhüdrolüsaatide mangaankelaadid	mahepõllumajanduslikust sojatootmisest, kui on saada
3b503	Mangaansulfaatmonohüdraat	
3b603	Tsinkoksiid	
3b604	Tsinksulfaatheptahüdraat	
3b605	Tsinksulfaatmonohüdraat	
3b612	Valguhüdrolüsaatide tsinkkelaat	mahepõllumajanduslikust sojatootmisest, kui on saada
3b609	Tsinkhüdrosiidkloriidmonohüdraat	
3b701	Naatriummolübdiaatdihüdraat	
3b801	Naatriumseleniit	
3b802	Kaetud granuleeritud naatriumseleniit	
3b803	Naatriumselenaat	
3b810	Inaktiivne seleenpärm <i>Saccharomyces cerevisiae</i> CNCM I-3060	
3b810i	Inaktiivne seleenpärm <i>Saccharomyces cerevisiae</i> CNCM I-3060	
3b811	Inaktiivne seleenpärm <i>Saccharomyces cerevisiae</i> NCYC R397	
3b812	Inaktiivne seleenpärm <i>Saccharomyces cerevisiae</i> CNCM I-3399	
3b813	Inaktiivne seleenpärm <i>Saccharomyces cerevisiae</i> NCYC R646	
3b817	Inaktiivne seleenpärm <i>Saccharomyces cerevisiae</i> NCYC R645	

c) Aminohapped, nende soolad ja analoogid

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
3c3.5.1 ja 3c352	L-histidiinmonovesinikkloriid- monohüdraat	saadud kääritamise teel võib kasutada lõhilaste söödaratsioonis, kui määruse (EL) 2018/848 II lisa II osa punktis 3.1.3.3 loetletud söödaallikad ei anna piisavalt histidiini kalade toitumisvajaduste rahuldamiseks

4) ZOOTEHNILISED LISANDID

Identifitseerimisnumber või funktsionaalrühm	Nimetus	Konkreetsed tingimused ja piirangud
4a, 4b, 4c ja 4d	Ensüümid ja mikroorganismid	
4d7 ja 4d8	Ammooniumkloriid	ainult kasside puhul

11.4 Lubatud puhastus- ja desinfitseerimisvahendid – IV LISA

Lubatud puhastus- ja desinfitseerimisvahendid nii taime- kui ka loomakasvatustes (hooned ja rajatised, sh laoruumid) määratletakse määruse (EL) 2021/1165 IV lisas. Praegu on see määratlus (ehk nimekiri) väljatöötamisel ning see on kavas rakendada 1.01.2027.

Taimekasvatuseks kasutatavate hoonete ja rajatiste puhastus- ja desinfitseerimisvahendite lubatud nimekirja kehtestamiseni saab kasutada üldiselt turule lubatud vastavaid puhastus- ja desovahendeid. Kindlasti tuleb järgida konkreetsete toodete kasutamise nõudeid. Eelistada tuleks looduslikke ja võimalikult keskkonnasõbralikke vahendeid. **Loomapidamishoonete ja -rajatiste puhul kehtivad selle tähtajani määruse (EÜ) nr 889/2008 VII lisas loetletud toimeaineid sisaldavaid tooted (vt allolev tabel).**

Vahendid, mida kasutatakse loomakasvatushoonete ja -rajatiste puhastamisel ja desinfitseerimisel (Loomakasvatushoonete puhul kehtivad määruse (EÜ) nr 889/2008 VII lisas loetletud toimeaineid sisaldavaid tooted, v.a biotsiidina tooted, mis on nimetatud määruse (EL) 2021/1165 IV lisa D osas)

Vahend ⁸	Tingimus ⁹
kaalium- ja naatriumseep	
vesi ja veeaur	
lubjapiim	
lubi	
kustutamata lubi	
naatriumhüpoklorit (nt vedela pleegitusainena)	
naatriumhüdroksiid	ei tohi kasutada biotsiididena
kaaliumhüdroksiid	ei tohi kasutada biotsiididena
vesinikperoksiid	
looduslikud taimeessentsid	ei tohi kasutada biotsiididena, välja arvatud linaseemneõli, lavendliõli ja piparmündiõli
sidrunhape, peräädikhape, sipelghape, piimhape, oblikhape ja äädikhape	oblikhapet ei tohi kasutada biotsiididena
alkohol	
lämmastikhape (lüpsiriistade töötlemiseks)	ei tohi kasutada biotsiididena
fosforhape (lüpsiriistade töötlemiseks)	ei tohi kasutada biotsiididena
formaldehüüd	
nisade ja lüpsiseadmete puhastamise ja desinfitseerimise vahendid	
naatriumkarbonaat	ei tohi kasutada biotsiididena

8 (EÜ) nr 889/2008 VII lisa

9 (EL) 2021/1165 IV lisa D osa